

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

DOĞU AKDENİZ'DE TÜRKİYE-FRANSA REKABETİ

Prof.Dr. Mesut Hakkı CAŞIN
Ellen WASYLINA

17 Eylül 2020 | DİPAM YouTube Kanalı

Panel Notları

“Doğu Akdeniz’de Türkiye-Fransa Rekabeti” konulu online panelde DİPAM Başkanı Tolga SAKMAN moderatörlüğünde, Prof.Dr. Mesut Hakkı CAŞIN (DİPAM Danışma Kurulu Üyesi, Yeditepe Üniversitesi Öğrt. Üyesi) ve Ellen WASYLINA (CEO, Transatlantic Global Advisory) konuşmacı olarak katılmışlardır.

Türkiye ve Fransa’nın NATO’ya üye birer devlet olmasına karşın içinde buldukları kriz durumu iki konuşmacı için de şaşırtıcıdır. Küresel anlamda çok kutuplu ve çok merkezli yönetime geçildiğine dikkat çeken Wasylina

güç dengesi, siyaset dengesi, etki alanında değişiklikler meydana geldiğini belirtmiştir. Tüm bunların en zor yanının enerji olduğunu kaydeden Wasylina: “Enerji, ulusal güvenliğimiz ve ulusal egemenliğimizin için anahtardır, örneğin tüm AB ülkeleri için kaynakların çoğunun Rusya’dan geldiğini gördüğümüzde AB elbette bu enerji kaynaklarını çeşitlendirmek istemektedir.” demiştir. Doğu Akdeniz’deki enerji kaynaklarının AB için önemine vurgu yapan Wasylina, Rusya’ya olan enerji bağımlılığını azaltıp enerji arzını çeşitlendirme

çalışmalarının AB içindeki yerinin önemli bir konumda olduğunu söylemiştir. Türkiye'nin Avrupa'nın enerji arz güvenliği için kritik bir coğrafyada olduğu belirtilmiş ve TANAP projesi ile beraber Azerbaycan gazının Türkiye üzerinden Yunanistan ve İtalya'ya aktarıldığı konuşulmuştur. Doğu Akdeniz'de yaşanan çekişmenin hiçbir taraf için kar getirmeyeceği vurgulanmış ve BM Anlaşması'nın 33. Maddesi hatırlatılmıştır.

Her iki konuşmacı da Türkiye'nin, NATO ve batı ittifakındaki sorumlu işbirliği tavrıyla ortaklığını sürdürdüğünü belirtmiştir. Bu sebeple Wasylina Türkiye ve Fransa arasındaki rekabetin askeri yönlü olmadığını belirtmiştir. Panelde Wasylina, NATO üyeleri olan Türkiye, Fransa ve diğer ülkelerin de gelişimi ve kalkınmaya devam etmesi için güvenlik, istikrar ve barışa ihtiyacı olduğunu belirtmiş ve bu konuda konuşmacılar mutabık kalmıştır. Türkiye ve Fransa arasındaki ekonomik dengenin önemi vurgulayan Wasylina, 2019 yılında Fransa'nın Türkiye'ye 6.66 Milyar Dolarlık ihracat yaptığını ve Almanya ve İtalya'dan sonra en fazla Türk malı ithal eden ülke olduğunu dile getirmiştir. Konuşmacı uluslararası ticaretin önemini ve teşvik edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Sadece Fransa değil tüm AB ülkelerinin Türkiye ile yüksek ticari ilişkilerin içinde olduğunu ve ticaretin ülkeler arasındaki ilişkilerde panzehir olduğunu belirtmiştir.

Yaklaşık 400 Fransız şirketinin Türkiye'de aktif olarak işletildiğini aktaran Wasylina, bu şirketlerin yaklaşık olarak 100.000 kişiye istihdam sağladığını belirtmiştir. Fransız şirketler ve Türk şirketler arasındaki ortaklığa dikkat çeken konuşmacı Türk Hava Yolları'nın Fransız şirket Airbus'ın en büyük müşterilerinden olduğunu söylemiştir.

NATO kapsamında, iki ülke arasındaki problemin çözülebilir ve yürütülebilir

olduğunu söyleyen konuşmacılar, her iki ülke liderlerinin problemi kişiselleştirmeyip konuya odaklanmaları konusunda hemfikir olmuşlardır. Konuşmacılar tarafından "*Liderlerin yüz yüze gelerek problemi masaya yatırmaları, karşılıklı saygı, mütekabiliyet ve ahde vefa ilkeleriyle davranmaları hem ülkeler açısından hem de uluslararası ilişkiler açısından büyük fayda saylayacaktır*" denilmiştir. Her iki ülke liderinin en son NATO ve İstanbul'da yapılan Dörtlü Zirve'deki (Türkiye-Fransa-Almanya-Rusya) gibi konuşmalarının, yüz yüze olarak devam etmesinin somut etkileri bağlamında bölge için de önemli olduğu vurgulanmıştır.

Bu çekişmenin yeni fırsatların kaçmasına neden olabileceğini aktaran Prof. Çaşın, Türkiye'nin Karadeniz'deki enerji sahasında ve muhtemel Akdeniz sahalarında Fransız enerji şirketi Total Company ile çalışabileceğini dile getirmiştir. Ayrıca ticaret ve paranın Fransa ve Türkiye gibi ülkeler için karşılıklı diplomasi adına önemli olduğu ve bu şekilde Türkiye-Fransa-AB arasındaki ilişkilerin daha da gelişebileceği kaydedilmiştir. Büyük ticari faaliyetler için Türkiye'nin daha rasyonel bir partner olduğunun altını çizen Prof. Çaşın Fransız Rafale jeti için Türkiye'nin alıcı olabileceğini ve bu ticaretin hem iki ülke arasında hem de uluslararası etkisinin olacağını söylemiş, savunma sanayiinde ortaklıklar kurulmasında eskisine göre daha önde olduğumuzu ve imkanların arttığını belirtmiştir.

MED7 toplantısına Türkiye'nin davet edilmemesini eleştiren Wasylina, Türkiye'nin bu oluşuma katılmasının ülkelerarası ticaret ve diyalogu geliştireceğine dikkat çekmiştir. Prof. Caşın de net bir Akdeniz ülkesi olan Türkiye'nin böyle göz ardı edilmesinin ilişkileri etkileyeceğini söylemiştir.

Ülkeler arası iletişimin ticaret, bilgi, kültür ve eğitimden geçtiğini söyleyen konuşmacılar Türkiye'nin Fransa'nın ticari ilişkilerinin bir aktörü olarak enerji, güvenlik ve ekonomik alanlarda görmezden gelinmeyeceğini belirtmişler ve genel olarak bahsedilen işbirliği ve ticaret ilişkilerinde mutabık kalmışlardır.

Her iki ülke arasındaki diplomasi ağının gelişmesi gerektiği konusunda konuşan Prof. Caşın, iyi niyet ile beraber karşılıklı kazancın mümkün olduğunu ve problemlerin konuşulup diplomasi yoluyla çözüleceğini vurgulamıştır. Türkiye'nin işbirliği için hazır olduğunu ve özellikle havacılık, uzay ve savunma sanayisi ile otomotiv sektörü için ikilinin beraber çalışabileceğini işaret edip olaylara realist ve pragmatist bakış açılarıyla bakılması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca iki ülkenin beraber 6. nesil savaş uçağı üretebileceğini de söylemiştir. Üniversiteler, akademisyenler, entelektüeller ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla ilişkilerin daha da gelişebileceği ve yanlış anlaşılmanın giderilebileceğini eklemiştir.

İkili arasındaki ilişkinin sağlam fikirler ile beraber ileriye dönük, yenilikçi bir yapısının olması gerektiğini söyleyen Prof. Caşın, her iki ülkenin aynı gemide olduğunu ve beraber hareket etmeleri gerektiğini söylemiştir. Var olan meydan okumaların bitmesi ile karşılıklı çıkar ilişkisi içerisinde hareket edebilecek ülkeler olduğuna dikkat çeken konuşmacılar özellikle ikilinin ekonomik, ticaret, enerji, eğitim, araştırma anlamında işbirliğine gidebilme olasılığı konuşulmuştur. Son olarak birbirini seven iki millet olarak karşılıklı çıkar kapsamında ikili sorunların çözülebileceğine vurgu yapılmıştır.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Murat Reis Mahallesi Gazi Caddesi No:69
Üsküdar/İstanbul

KONUŞMACILAR HAKKINDA

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, DİPAM Danışma Kurulu Üyesi, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi ve Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu üyesidir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Lisans 1983), Gazi Üniversitesi Kamu Hukuku (Yüksek Lisans 1986), Texas San Antonio College'de Amerikan Anayasa Hukuku ile devam etmiştir ve (Doktora Eğitimini 1994) İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde tamamlamıştır. Gazi Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, İstinye Üniversitesi, Milli Savunma Üniversitesi'nde uluslararası hukuk ve uluslararası ilişkiler disiplinlerinde lisans, yüksek lisans, doktora dersleri vermiştir.

Ellen WASYLINA, Transatlantik Global Advisory CEO'su. Merkezi Paris, Fransa'da bulunan Uluslararası International Geostrategic Maritime Observatory'nin eski Başkanı. Cezayir'deki EUROPAID uzmanı (2014-2015). Hem Fransa'da hem de Amerika Birleşik Devletleri'nde 20 yıldan fazla iş liderliği deneyimine sahiptir. Fransa'dan iki Yüksek Lisans derecesine sahiptir: Birincisi, HEI-CEDS'den Savunma Stratejisi ve Politikaları (2005) ve ikincisi, Institut Catholique de Paris'ten (2006) Çatışma Çözümü alanındadır. 4 kitap yazmıştır (2'si Fransızca, 2'si İngilizce). Ayrıca en son Nursin A. GÜNEY'in yönetimindeki bir kitap için bölüm çalışması mevcuttur.